

1900-talet

I början av 1900-talet blev Skatan ett populärt utflyktsmål, framförallt för Sundsvallsbor men även för mer långväga gäster. De äldre bybor som lever idag minns särskilt båten "Castor" som gjorde söndagsutflykter från staden. Passagerarna sattes iland ute på "Siken", en ö utanför Skatasundet och ungdomar från byn tjänade en slant på att ro ut och hämta turisterna.

Allt eftersom antalet bofasta och sommargäster växte, ökade också behovet av serviceinrättningar av olika slag. År 1896 öppnades den första skolan i bygden där "Skatungarna" fick sin bildning under den då 20-åriga lärarinnan Karin Nordströms ledning. De första sex åren bedrevs undervisningen i ett härbre i Vikarbodarna, alternativt i ett hus på Björkön, och först år 1902 byggdes det hus i Vikarbodarna som än idag kallas "Skolan" men är privatbostad. Där bedrevs skolundervisning fram till år 1953. För den intresserade finns bilder och namn på de flesta elever och lärare under dessa 50 år.

Omkring 1940 byggdes en dansbana med virke skänkt av SCA, för även om livet till stor del bestod av hårt arbete, fanns ibland också tid till dans och umgänge. Nu finns även en samlingslokal för 40-talet personer samt en bagarstuga. Båda kan hyras för olika aktiviteter.

Sedan tidigt 1900-tal har flera åretruntöppna livsmedelsbutiker funnits, drivna av privatpersoner på olika platser på byn. Kooperativa föreningen, Konsum, drev en butik på Skatan 1923-1955 och de tog också initiativ till att byn fick telefonförbindelse 1929. Julen 1944 var den tidpunkt Skatan fick elström och vi kan nog anta att det blev en speciell jul för både stora och små. År 1931 fanns här 7 hushåll med egen telefon, övriga fick ringa eller bli uppringda via telefonautomaten på Konsum. Bygden har också genom åren varit berikad med två kiosker, en frisör och en flitigt anlita sömmerska. Under hela 1900-talet har alltså en eller flera åretruntöppna butiker funnits på byn, den sista stängde dock i mitten på 1980-talet och drevs de sista åren i en fastighet i Vikarbodarna. Idag får vi hålla tillgodo med den eminenta sommarbutik som Skatans Rökeri erbjuder, resten av året får de bofasta göra sina inköp på annat håll.

Under 30- och 40-talet fanns också flera caféer på Skatan, åretruntöppna Kafé Stugan på "Sörskatan" och det sommaröppna Kafé Solvik, beläget på vänster sida strax efter nerfarten till byn. Mot "Solvik" drev "Kalaskokerskan Anny", ett populärt bageri under 30-talet, och försåg lokalbefolkningen med nybakade godsaker. Även ett pensionat fanns tidigare på Skatan, och passande nog låg det även då i "Kaj Lunds hus", precis som Skatans Skärgårdspensionat gör idag.

Idag är det inte mycket bevänt med busstrafiken till Skatan, annat var det på 1920-talet då Gideon Sjölund startade en linje in till Sundsvall, sista bussen hem från staden på lördagar gick kl. 21.45, och vi kan konstatera att uttrycket "det var bättre förr", åtminstone stämmer ibland!

Ja det var då det, förändringens vindar har blåst och det finns idag inte längre någon yrkesfiskare kvar på Skatan; den sista stuvade undan redskapen för ca 35 år sedan. Trots det

bor idag ca 63 bofasta på själva byn Skatan, tar vi ut svängarna lite mer geografiskt någon kilometer är antalet mångfalt fler.

Vi gläds åt den positiva stämning som området präglas av och hoppas att de privata och offentliga satsningar som görs skall locka fler människor att besöka Skatan och kanske även bosätta sig här på - vad många av oss anser vara - "världens vackraste plats".